

RAAP-NOTITIE 1449

Plangebied Paramasiebaan te Ameide

Gemeente Zederik

**Archeologisch vooronderzoek: een bureau- en
inventariserend veldonderzoek**

Colofon

Opdrachtgever: gemeente Zederik

Titel: Plangebied Paramasiebaan te Ameide, gemeente Zederik; archeologisch
vooronderzoek: een bureau- en inventariserend veldonderzoek

Status: eindversie

Datum: december 2005

Auteur: *drs. S. Molenaar*

Bestandsnaam: L:\QXPress\Notities\2005\ZEPB\N01449-ZEPB.doc

Projectcode: ZEPB

Projectleider: drs. S. Molenaar

Projectmedewerker: drs. J.W. de Kort

ARCHIS-vondstmeldingsnummers: 401379

ARCHIS-waarnemingsnummers: niet van toepassing

ARCHIS-onderzoeksmeldingsnummer/CIS-code: 14727

Autorisatie: drs. B. Jansen

ISSN: 0925-6369

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V.

telefoon: 020-463 4848

Zeeburgerdijk 54

telefax: 020-463 4949

1094 AE Amsterdam

E-mail: raap@raap.nl

Postbus 1347

1000 BH Amsterdam

© RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V., 2005

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Samenvatting

In opdracht van de gemeente Zederik heeft RAAP Archeologisch Adviesbureau in november 2005 een bureau- en inventariserend veldonderzoek uitgevoerd in verband met de voorgenomen rioolreconstructie in plangebied Paramasiebaan te Ameide in de gemeente Zederik. Het archeologisch vooronderzoek diende te worden uitgevoerd omdat realisatie van de plannen zou kunnen leiden tot aantasting of vernietiging van mogelijk aanwezige archeologische resten. Doel van het onderzoek was het opsporen van deze resten en, indien mogelijk, een eerste indruk geven van de kwaliteit (gaafheid en conservering), aard, datering, omvang en diepteligging ervan.

Tijdens het veldonderzoek zijn geen aanwijzingen gevonden voor de aanwezigheid van archeologische vindplaatsen in het plangebied. In boring 4 zijn weliswaar een paar spikkels houtskool aangetroffen, maar omdat deze zich bevonden in een venige, verspoelde laag, kan deze niet met zekerheid aan een archeologische vindplaats worden toegeschreven.

De stroomgordelafzettingen van de Aaksterveld stroomgordel zijn alleen in het zuidoostelijke deel van het plangebied aangetroffen. Dit zou betekenen dat de loop van de stroomgordel zoals aangegeven door Berendsen & Stouthamer (2001) niet correct is. Omdat de oriëntatie van de stroomgordel niet kon worden vastgesteld, is niet duidelijk hoe de stroomgordel wel heeft gelopen. Wellicht dat deze toch naar het westen afbuigt zoals op de geologische kaart wordt aangegeven. Op basis van eerder uitgevoerd archeologisch onderzoek is het echter ook mogelijk dat de stroomgordel de loop van de Prinsengracht heeft gevolgd en noordelijk richting de Lek heeft gelopen.

De oeverafzettingen van de Lek (aangetroffen in het noordwestelijke deel van het plangebied) zijn naar verwachting niet meer aanwezig ter hoogte van de huidige Paramasiebaan. Vermoedelijk zijn deze tijdens de aanleg van de weg, of mogelijk al eerder, afgegraven. Eventuele archeologische vindplaatsen uit de Romeinse tijd of de Middeleeuwen zullen hierbij zijn verdwenen.

Naar verwachting bevinden zich in het veen geen vindplaatsen uit de Romeinse tijd. Het in de boringen aangetroffen veen ligt in het noordelijke deel van het plangebied onder de oeverafzettingen van de Lek en is dus ouder dan 60 jaar na Chr. Hoewel de Romeinse tijd in Nederland rond 12 jaar voor Chr. begint, is het niet waarschijnlijk dat zich in het plangebied bewoningsporen uit deze beginperiode in het veen bevinden. Deze conclusie is in tegenspraak met eerder uitgevoerd archeologisch onderzoek in een deel van het plangebied.

Naar verwachting bevinden zich in het plangebied ook geen archeologische vindplaatsen (meer) uit de Middeleeuwen of Nieuwe tijd. De bodem is namelijk sterk verstoord. Dit komt overeen met de gegevens van eerder archeologisch onderzoek. Ter hoogte van boring 4 kunnen mogelijk wel de resten van een huis uit het begin van de 19e eeuw voorkomen, maar deze zone ligt buiten het gebied waar de daadwerkelijke ingrepen gaan plaatsvinden.

Op grond van het ontbreken van (duidelijke) aanwijzingen voor de aanwezigheid van archeologische resten wordt ten aanzien van het plangebied geen vervolgonderzoek aanbevolen. Eventuele vondsten gedaan tijdens de planuitvoering vallen onder de informatieplicht zoals vastgelegd in art. 47 van de Monumentenwet 1988.

Met betrekking tot de bevindingen van onderhavig onderzoek dient contact opgenomen te worden met de provinciaal archeoloog van Zuid-Holland (drs. R.H.P. Proos).

1 Inleiding

1.1 Kader en doelstelling

In opdracht van de gemeente Zederik heeft RAAP Archeologisch Adviesbureau in november 2005 een bureau- en inventariserend veldonderzoek uitgevoerd in verband met de voorgenomen rioolreconstructie in plangebied Paramasiebaan te Ameide in de gemeente Zederik. Het archeologisch vooronderzoek diende te worden uitgevoerd omdat realisatie van de plannen zou kunnen leiden tot aantasting of vernietiging van mogelijk aanwezige archeologische resten. Doel van het onderzoek was het opsporen van deze resten en, indien mogelijk, een eerste indruk geven van de kwaliteit (gaafheid en conservering), aard, datering, omvang en diepteligging ervan.

1.2 Plangebied

Het plangebied (circa 210 m lang) omvat de Paramasiebaan te Ameide in de gemeente Zederik. De te vervangen riolering ligt naast de Paramasiebaan (onder de stoep), maar zal naar het midden van de weg worden verplaatst. De verwachte verstoringsdiepte van de bodem varieert van 2,5 m -Mv in het zuiden tot 4,0 m -Mv in het noorden. In verband met de aanwezigheid van verharding en kabels/leidingen in de feitelijke verstoringszone, is als grens van het plangebied een zone van circa 5 m aan weerszijden van de Paramasiebaan aangehouden (zie figuur 1 en § 3.1). Het plangebied staat afgebeeld op kaartblad 38E van de topografische kaart van Nederland (schaal 1:25.000); de centrumcoördinaat is 125.740/440.830. Ten tijde van het onderzoek was het plangebied in gebruik als openbare weg, tuinen en boomgaard/grasland.

1.3 Onderzoekopzet en richtlijnen

Het onderzoek bestond uit een bureauonderzoek en een veldonderzoek. Het veldonderzoek is beperkt gebleven tot een karterend booronderzoek. Het bureau- en inventariserend veldonderzoek is uitgevoerd volgens de hiervoor geldende normen en richtlijnen die zijn vastgelegd in het Handboek ROB-specificaties (Brinkkemper e.a., 1998). RAAP Archeologisch Adviesbureau en de door RAAP toegepaste procedures zijn goedgekeurd door het College voor de Archeologische Kwaliteit (CvAK), de instelling die het beheer heeft over de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA) en die valt onder de Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer (SIKB; <http://www.sikb.nl>). Zie tabel 1 voor de dateringen van de in deze notitie genoemde archeologische perioden. Enkele vaktermen worden achter in deze notitie beschreven (zie verklarende woordenlijst).

2 Bureauonderzoek

2.1 Methodes

Voorafgaand aan het veldonderzoek is een bureauonderzoek uitgevoerd om na te gaan of er reeds archeologische vondsten uit het plangebied geregistreerd staan en om ten behoeve van het veldwerk de landschappelijke (geologische en bodemkundige) kenmerken alsmede de gespecificeerde archeologische verwachting te bepalen. In het kader van het bureauonderzoek zijn verschillende bronnen geraadpleegd (zie literatuurlijst).

Om inzicht te krijgen in het voorkomen van archeologische vindplaatsen in of nabij het plangebied is het ARChEologisch Informatie Systeem (ARCHIS) van de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB) te Amersfoort geraadpleegd.

2.2 Resultaten

Geologie

Op enkele meters onder het maaiveld bevindt zich in het plangebied de fossiele Aaksterveld stroomgordel (figuur 1: donkergroen). Met een fossiele stroomgordel wordt de geul/bedding van een voormalige rivier(arm) aangeduid. De Aaksterveld stroomgordel was actief tussen circa 4200 en 3300 jaar voor Chr. (Berendsen en Stouthamer, 2001). De sedimenten die door deze voormalige rivierloop zijn afgezet, bestaan naast de geul- en beddingafzettingen ook uit oever- en komafzettingen. Vanaf het moment dat de rivierloop niet meer actief was, werd de stroomgordel afgedekt door veen en de afzettingen van latere stroomgordels (zoals de Lek). Hierdoor ligt de fossiele stroomgordel nu een aantal meter onder het maaiveld. De stroomgordel van de Lek is ontstaan rond 60 na Chr. en is nog steeds actief. Aan weerszijden van de Lek bevinden zich naast de geul- en beddingafzettingen (figuur 1: groen) ook oever- en komafzettingen (figuur 1: lichtgroen). De oeverafzettingen zijn niet op figuur 1 aangegeven, maar bevinden zich volgens de geologische kaart in een 1 á 1,5 km brede zone direct langs de geul- en beddingafzettingen (Verbraeck, 1970). Voor onderhavig onderzoek geldt dat de oeverafzettingen met name in het noordelijke deel van het plangebied kunnen voorkomen.

De zanden en kleien die door de verschillende stroomgordels zijn afgezet, worden gerekend tot de Formatie van Echteld (zie Westerhoff e.a. 2003 voor een beschrijving van de genoemde formaties). Het veen wordt tot de Formatie van Nieuwkoop gerekend. Over de exacte ligging van de Aaksterveld stroomgordel is overigens wel enige onduidelijkheid. Berendsen & Stouthamer (2001) laten

de stroomgordel precies over de breedte van de Paramasiebaan lopen, min of meer haaks op de Lek. Op de geologische kaart buigt de stroomgordel echter net voor de Paramasiebaan af naar het westen (Verbraeck, 1970).

Bodem

De bodem in het plangebied is niet gekarteerd (Stiboka, 1981). Op basis van de bodemgegevens uit het omliggende gebied kan er echter van worden uitgegaan dat de bodem in het plangebied uit vaaggronden (rivierkleigronden) bestaat.

Historische bebouwing

Om inzicht te krijgen in de aanwezigheid van eventuele historische bebouwing in het plangebied is de kadastrale minuut uit 1822 (www.dewoonomgeving.nl) onder de bestaande topografie gelegd (figuur 2). Op de kadastrale minuut uit 1822 is te zien dat aan de noordwestkant van het plangebied een huis heeft gestaan. Aan beide zijden van de Paramasiebaan is ook duidelijk een sloot zichtbaar. Het huis is op de huidige topografie niet meer aanwezig.

Archeologie

In ARCHIS staan geen archeologische vindplaatsen geregistreerd uit het plangebied. Op meer dan 300 m ten noordwesten van het plangebied zijn 3 archeologische vindplaatsen bekend. Het betreft de vondst van een Romeinse kniefibula die uit de Lek ter hoogte van Ameide is opgebaggerd (ARCHIS-waarnemingsnummer 26073). De exacte locatie van deze vondst is onbekend, waardoor de coördinaten die aan deze vondst zijn toegekend, zeer onbetrouwbaar zijn. De overige 2 vindplaatsen betreffen de kerk van Tienhoven (ARCHIS-waarnemingsnummer 26070) en resten van het kasteel Herlaar (ARCHIS-waarnemingsnummer 32433). Tijdens een eerder uitgevoerd archeologisch onderzoek langs een deel van de Paramasiebaan zijn geen archeologische vindplaatsen aangetroffen (figuur 3; Kluiving, 2003). Tijdens dit onderzoek werd wel duidelijk dat de bodem in dit deel van het plangebied tot circa 1,2 m -Mv verstoord is.

Om te kunnen bepalen of er uit (de omgeving van) het plangebied nog nieuwe of niet-geregistreerde vindplaatsen bekend zijn, is contact opgenomen met de voorzitter van de Archeologische Werkgemeenschap Nederland (AWN), afdeling Lek- en Merwestreek, dhr. T. Koorevaar. Deze liet weten dat er bij hen geen nieuwe of niet-geregistreerde vindplaatsen uit (de omgeving van) het plangebied bekend zijn.

Archeologische verwachting

Volgens de Cultuurhistorische Hoofdstructuur (CHS) van de provincie Zuid-Holland (regio Alblasserwaard en Vijfherenlanden) geldt voor het plangebied een zeer grote kans op het aantreffen van archeologische sporen (Provincie Zuid-Holland, zonder jaar). Deze zeer grote trefkans is gebaseerd op de aanwezigheid van de Aaksterveld stroomgordel in de diepere ondergrond (figuur 1). Op deze stroomgordel kunnen, op basis van de datering, sporen uit het Neolithicum voorkomen. Volgens Berendsen & Stouthamer (2001) zijn van

deze stroomgordel echter nog geen archeologische vondsten bekend. Volgens de CHS geldt voor de kom- en stroomgordelafzettingen van de Lek (zie figuur 1) een lage trefkans op archeologische sporen. Het betreft dan voornamelijk sporen van bewoning vanaf de Middeleeuwen. De oeverafzettingen van de Lek zijn niet opgenomen op de CHS, maar op basis van het ontstaan van de Lek kunnen hierop in theorie archeologische resten vanaf de Romeinse tijd voorkomen.

Volgens eerder archeologisch onderzoek, uitgevoerd door Bilan in het zuidoostelijke deel van het plangebied, kunnen op de afzettingen van de Aaksterveld stroomgordel (maar met name in het Hollandveen) archeologische sporen voorkomen (Kluiving, 2003). Tijdens het veldonderzoek door Bilan zijn de afzettingen van de Aaksterveld stroomgordel echter niet aangetroffen (maximaal geboord tot circa 4,0 m -Mv) en worden deze alleen op basis van de gegevens van Berendsen & Stouthamer (2001) verwacht. Het is dus niet duidelijk of de afzettingen van de Aaksterveld stroomgordel ook daadwerkelijk in het plangebied aanwezig zijn.

Door Bilan wordt verder gesuggereerd dat zich in het veen vindplaatsen uit de Romeinse tijd kunnen bevinden. Deze verwachting is deels gebaseerd op het feit dat in de gemeente Zederik vindplaatsen uit de Romeinse tijd aanwezig zijn en deels op het feit dat tijdens een archeologisch onderzoek in de omgeving van Gorinchem in het veen een houten loopbrug uit Romeinse tijd is aangetroffen. Hoewel bewoning uit de Romeinse tijd op het veen inderdaad voorkomt, is het de vraag of dit ook voor het gebied rond Ameide geldt. Gezien de hoge ouderdom en de diepe ligging van de Aaksterveld stroomgordel is het niet waarschijnlijk dat eventuele bewoning uit de Romeinse tijd met deze stroomgordel verband houdt. Indien er bewoning uit de Romeinse tijd op het veen heeft plaatsgevonden, zal deze eerder met de stroomgordel van de Lek samenhangen. Het lijkt echter meer voor de hand te liggen dat de sporen van bewoning zich op de oeverwallen van de Lek zouden bevinden en niet in het venige komgebied.

Volgens de CHS ligt het plangebied net op de zuidelijke grens van de stads- of dorpskern van Ameide (figuur 1: grijs). Op basis hiervan gold voor het plangebied voor aanvang van het veldwerk een hoge archeologische verwachting voor vindplaatsen uit de Middeleeuwen en Nieuwe tijd. Op basis van de kadastrale kaart uit 1822 kan aan de noordwestkant van het plangebied bebouwing uit het begin van de 19e eeuw voorkomen (figuur 2). Tijdens eerder uitgevoerd archeologisch onderzoek in het zuidoostelijke deel van het plangebied door Bilan zijn geen sporen uit de Middeleeuwen of Nieuwe tijd aangetroffen (figuur 3). Op basis van de aanwezigheid van puinresten is er destijds vanuit gegaan dat de bovengrond tot circa 1,2 m -Mv is verstoord (Kluiving, 2003). Op basis van deze verstoringsgegevens werden geen vindplaatsen uit de Middeleeuwen en Nieuwe tijd meer verwacht.

3 Veldonderzoek

3.1 Methodes

Tijdens het veldonderzoek zijn 10 boringen verricht (figuur 1). Vanwege de bestaande bebouwing, de ligging van kabels en leidingen en de aanwezigheid van een oude sloot (zichtbaar op de kadastrale kaart uit 1822) konden de boringen niet direct langs de Paramasiebaan worden gezet, maar is aan weerszijden een marge van circa 5 m aangehouden. De afstand tussen de boringen bedraagt circa 25 m. De gehanteerde methode wordt geschikt geacht voor het opsporen van nederzettingsterreinen uit de Middeleeuwen. Deze methode is niet geschikt om verkavelingspatronen, graven en andere zeer lokale archeologische resten in kaart te brengen (Tol e.a., 2004).

Er is geboord met een Edelmanboor met een diameter van 7 cm en een gutsboor met een diameter van 3 cm. De boringen zijn lithologisch conform NEN 5104 (Nederlands Normalisatie-instituut, 1989) beschreven en met meetlinten ingemeten (x- en y-waarden). Er is geboord tot 5 m -Mv. Om meer inzicht te krijgen in de geologische opbouw zijn 3 boringen gezet tot 6 m -Mv. Van alle boringen is de hoogte met een waterpastaestel ingemeten, waarbij de hoogte is herleid van NAP-bout 038E0049 in de gevel van het pand aan Sluis 16 (6,816 m +NAP).

Het opgeboorde materiaal is in het veld gecontroleerd op de aanwezigheid van archeologische indicatoren (zoals houtskool, vuursteen, aardewerk, metaal, bot, verbrande leem en fosfaatvlekken). Uit boring 9 is op 5,2 m -Mv (4,73 m -NAP) een schelpenmonster genomen uit de bedding/geulafzettingen. Het monster is gezeefd (maaswijdte 0,25 mm) en geanalyseerd door W.J. Kuijper van het Archeologisch Centrum van de Universiteit van Leiden.

3.2 Resultaten

Geologie en bodem

In 2 boringen zijn stroomgordelafzettingen aangetroffen (boringen 8 en 9). Het betreft geulafzettingen die vermoedelijk toebehoren aan de Aaksterveld stroomgordel. In boring 9 zijn rond 5,0 m -Mv (4,53 m -NAP) tevens beddingafzettingen aangetroffen. De top van de stroomgordelafzettingen kan niet goed worden bepaald omdat deze worden afgedekt door een verstoorde laag. Uit analyse van een schelpenmonster van de geul/beddingafzettingen uit boring 9 blijkt dat de mollusken (rivierfauna) in zoet stromend water hebben geleefd. Dit water was de rivier zelf of een daarmee verbonden geul.

In de overige boringen zijn komafzettingen (klei) en veen aangetroffen die waarschijnlijk ook aan de Aaksterveld stroomgordel kunnen worden toegeschreven. In de boringen 1 t/m 4 worden de komafzettingen en het veen afgedekt door oeverafzettingen van de Lek. De oeverafzettingen bestaan uit sterk tot uiterst siltige, goed gerijpte klei. De dikte van het pakket varieert van circa 3,0 m (boring 2) tot 0,7 m (boring 4).

Opvallend zijn de hoogteverschillen in het plangebied. Het perceel waar de boringen 1 t/m 4 zijn geplaatst, ligt aanzienlijk hoger (circa 1 m) dan de Paramasiebaan die er langs loopt. Het hoogteverschil is waarschijnlijk toe te schrijven aan de aanwezigheid van intacte oeverafzettingen van de Lek. Vermoedelijk zijn deze bij de aanleg van de Paramasiebaan afgegraven of wellicht al veel eerder ten behoeve van kleiwinning. In boring 5 is tot circa 2,5 m -Mv een sterk verstoorde bovengrond aangetroffen. De verstoring is vrijwel zeker toe te schrijven aan een voormalige sloot die aan het begin van de 19e eeuw langs de Paramasiebaan heeft gelegen (figuur 2). Boring 6 kon niet dieper dan 2,25 m -Mv worden gezet vanwege de aanwezigheid van een ondoordringbare laag. De aard van deze laag is niet bekend.

Archeologie

Tijdens het veldonderzoek is in alle boringen puin aangetroffen. Het betreft voornamelijk fragmenten rode baksteen. De diepte waarop het puin is aangetroffen varieert van 0,45 m -Mv (boring 3) tot 2,3 m -Mv (boring 9). Omdat in vrijwel alle boringen puin samen met grind is aangetroffen en het geheel een sterk verrommeld karakter heeft, is de aanwezigheid en diepte van het puin als recente verstoring geïnterpreteerd. In boring 1 is net onder de bouwvoor een klein fragment onverbrand bot aangetroffen. Omdat het fragmentje zich in de verstoorde bovengrond bevond, is het niet als archeologische indicator beschouwd. In boring 4 is wel een archeologische indicator aangetroffen: houtskool in een venige laag met een verspoeld karakter (figuur 3):

Boring	indicatoren	diepte in cm -Mv
4	spikkels houtskool,	440

Periode	Datering
Nieuwe tijd	1500 - heden
Late Middeleeuwen	1050 - 1500 na Chr.
Vroege Middeleeuwen	450 - 1050 na Chr.
Romeinse tijd	12 voor - 450 na Chr.
IJzertijd	800 - 12 voor Chr.
Bronstijd	2000 - 800 voor Chr.
Neolithicum (nieuwe steentijd)	5300 - 2000 voor Chr.
Mesolithicum (midden steentijd)	8800 - 4900 voor Chr.
Paleolithicum (oude steentijd)	300.000 - 8800 voor Chr.

Tabel 1. Archeologische tijdschaal.

4 Conclusies en aanbevelingen

4.1 Conclusies

Tijdens het veldonderzoek zijn geen aanwijzingen gevonden voor de aanwezigheid van archeologische vindplaatsen in het plangebied. In boring 4 zijn weliswaar een paar spikkels houtskool aangetroffen, maar omdat deze zich bevonden in een venige, verspoelde laag kunnen deze niet met zekerheid aan een archeologische vindplaats worden toegeschreven.

De stroomgordelafzettingen van de Aaksterveld stroomgordel zijn alleen in het zuidoostelijke deel van het plangebied aangetroffen. Dit zou betekenen dat de loop van de stroomgordel zoals die door Berendsen & Stouthamer (2001) is aangegeven, niet correct is. Omdat de oriëntatie van de stroomgordel niet kon worden vastgesteld, is niet duidelijk hoe de stroomgordel wel heeft gelopen. Wellicht dat deze toch naar het westen afbuigt zoals op de geologische kaart wordt aangegeven (Verbraeck, 1970). Op basis van eerder uitgevoerd archeologisch onderzoek (Kluiving, 2003) is het echter ook mogelijk dat de stroomgordel de loop van de Prinsengracht heeft gevolgd en noordelijk richting de Lek heeft gelopen.

De in het noordwestelijke deel van het plangebied aangetroffen oeverafzettingen van de Lek zijn naar verwachting niet meer aanwezig ter hoogte van de huidige Paramasiebaan. Vermoedelijk zijn deze tijdens de aanleg van de weg, of mogelijk al eerder, afgegraven. Eventuele archeologische vindplaatsen uit de Romeinse tijd of de Middeleeuwen zullen hierbij zijn verdwenen.

Naar verwachting bevinden zich in het veen geen vindplaatsen uit de Romeinse tijd. Het in de boringen aangetroffen veen ligt in het noordelijke deel van het plangebied onder de oeverafzettingen van de Lek en is dus ouder dan 60 jaar na Chr. Hoewel de Romeinse tijd in Nederland rond 12 jaar voor Chr. begon, is het niet waarschijnlijk dat zich in het plangebied bewoningssporen uit deze beginperiode in het veen bevinden. Deze conclusie is in tegenspraak met eerder uitgevoerd archeologisch onderzoek in een deel van het plangebied (Kluiving, 2003).

Naar verwachting bevinden zich in het plangebied ook geen archeologische vindplaatsen (meer) uit de Middeleeuwen of Nieuwe tijd. De bodem is namelijk sterk verstoord. Dit komt overeen met de resultaten van eerder archeologisch onderzoek (Kluiving, 2003). Ter hoogte van boring 4 kunnen mogelijk wel de resten van een huis uit het begin van de 19e eeuw voorkomen, maar deze zone ligt buiten het gebied waar de daadwerkelijke ingrepen gaan plaatsvinden.

4.2 Aanbevelingen

Op grond van het ontbreken van (duidelijke) aanwijzingen voor de aanwezigheid van archeologische resten wordt ten aanzien van het plangebied geen vervolgonderzoek aanbevolen. Eventuele vondsten gedaan tijdens planuitvoering vallen onder de informatieplicht zoals vastgelegd in art. 47 van de Monumentenwet 1988.

Met betrekking tot de bevindingen van onderhavig onderzoek dient contact opgenomen te worden met de provinciaal archeoloog van Zuid-Holland (drs. R.H.P. Proos).

Literatuur

- Berendsen, H.J.T. & Stouthamer, E.**, 2001. *Palaeogeographic development of the Rhine Meuse delta, The Netherlands*. Koninklijke Van Gorcum, Assen.
- Brinkkemper, O., e.a. (redactie)**, 1998. *Handboek ROB-specificaties*. Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek, Amersfoort.
- Kluiving, S.**, 2003. Aanvullende Archeologische Inventarisatie, Plangebied Centrumplan Ameide, gemeente Zederik. *BILAN-rapport 2003/9*. Bilan, Tilburg.
- Nederlands Normalisatie-instituut**, 1989. *Nederlandse Norm NEN 5104, Classificatie van onverharde grondmonsters*. Nederlands Normalisatie-instituut, Delft.
- Provincie Zuid-Holland**, zonder jaar. *Cultuurhistorische Hoofdstructuur Zuid-Holland, regio Alblasserwaard en Vijfherenlanden*. Ontleend aan <http://chs.zuid-holland.nl>.
- Tol, A., P. Verhagen, A. Borsboom & M. Verbruggen**, 2004. Prospectief boren; een studie naar de betrouwbaarheid en toepasbaarheid van booronderzoek in de prospectiearcheologie. *RAAP-rapport 1000*. RAAP Archeologisch Adviesbureau, Amsterdam.
- Verbraeck, A.**, 1970. *Toelichting bij de geologische kaart van Nederland, schaal 1:50.000. Blad Gorinchem Oost (380)*. Rijks Geologische Dienst, Haarlem.
- Westerhoff, W.E., T.E. Wong & E.F.J. de Mulder**, 2003. De opbouw van de ondergrond (pag. 247-352). In: De Mulder, E.F.J., M.C. Geluk, I. Ritsema, W.E. Westerhoff & T.E. Wong (red.); *De ondergrond van Nederland*. NITG-TNO/Wolters-Noordhoff, Groningen.

Gebruikte afkortingen

ARCHIS	ARChEologisch Informatie Systeem
IKAW	Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden
-Mv	beneden maaiveld
ROB	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek

Verklarende woordenlijst

afzetting	Neerslag of bezinking van materiaal.
fibula	Mantelspeld of sluitspeld.
formatie	Een sedimentpakket dat qua herkomst en lithologische samenstelling een eenheid vormt.
geul	Brede en diep uitgeslepen aan- en afvoerwegen van de eb- en vloedstroom in een waddegebied.
oeverafzetting sediment	Rug langs een rivier, bestaande uit overwegend klei. Afzetting gevormd door het bijeenbrengen van losse gesteentefragmentjes (zoals zand of klei) en eventueel delen van organismen. Soms in iets te ruime zin ook gebruikt voor sedentaat.
silt	Gronddeeltjes groter dan of gelijk aan 2 µm en kleiner dan 63 µm.
stroomgordel	Het geheel van rivierbedding- en kronkelwaardafzettingen, al dan niet met restgeul(en).
veen	Geheel of grotendeels uit enigszins ingekoolde, maar nauwelijks vergane plantenresten opgebouwde afzetting.
vindplaats	Plaats waar archeologisch materiaal is verzameld of te verzamelen is (ook: site).

Overzicht van figuren, tabellen en bijlagen

Figuur 1. Ligging plangebied (zwarte, onderbroken lijn) met ARCHIS-waarnemingen (rood) geprojecteerd op de CHS (kaart 1a Archeologie, kenmerken).

Figuur 2. Ligging van het plangebied (onderbroken lijn) en omgeving op de kadastrale minuut uit 1822 (www.dewoonomgeving.nl).

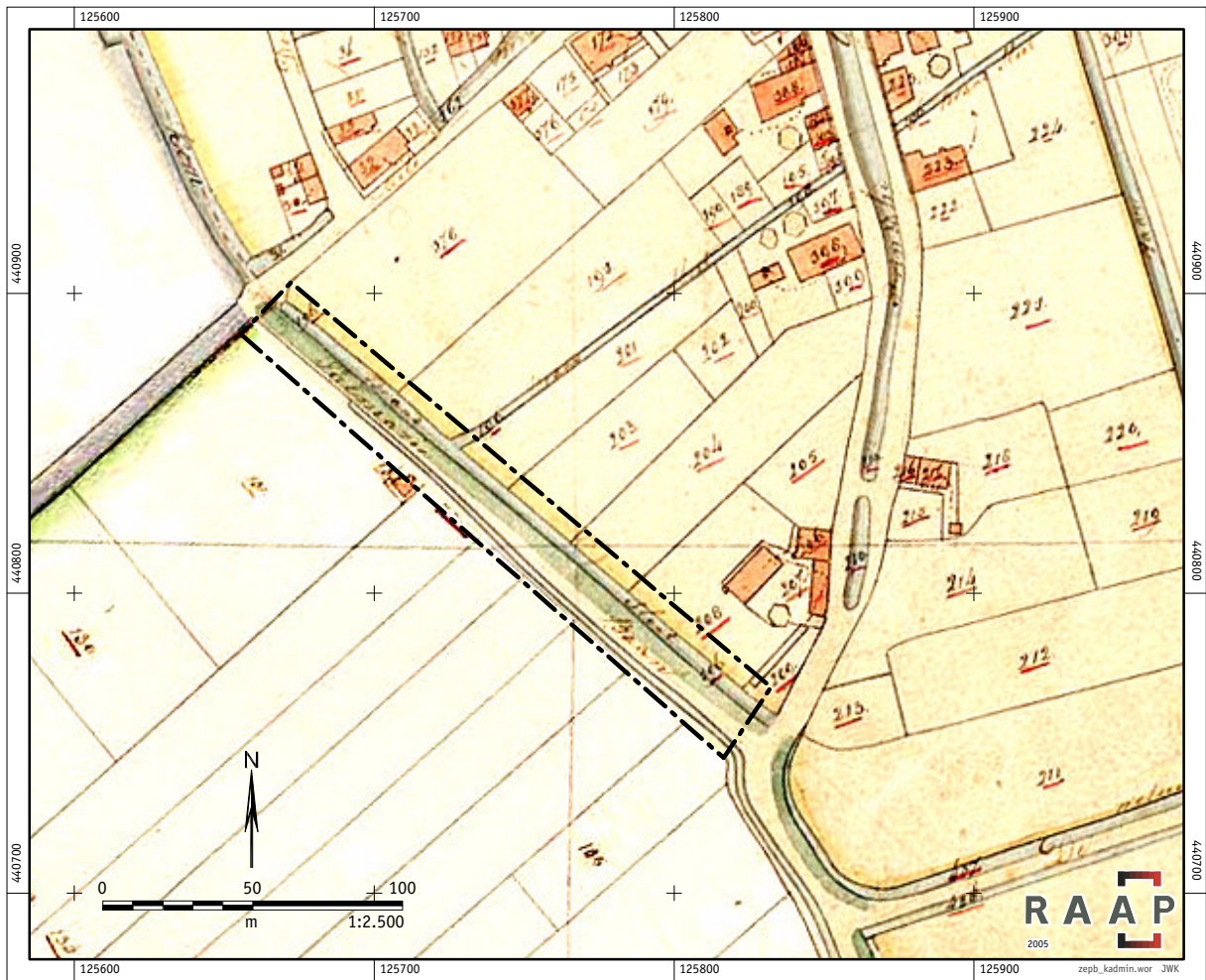
Figuur 3. Resultaten onderzoek.

Tabel 1. Archeologische tijdschaal.

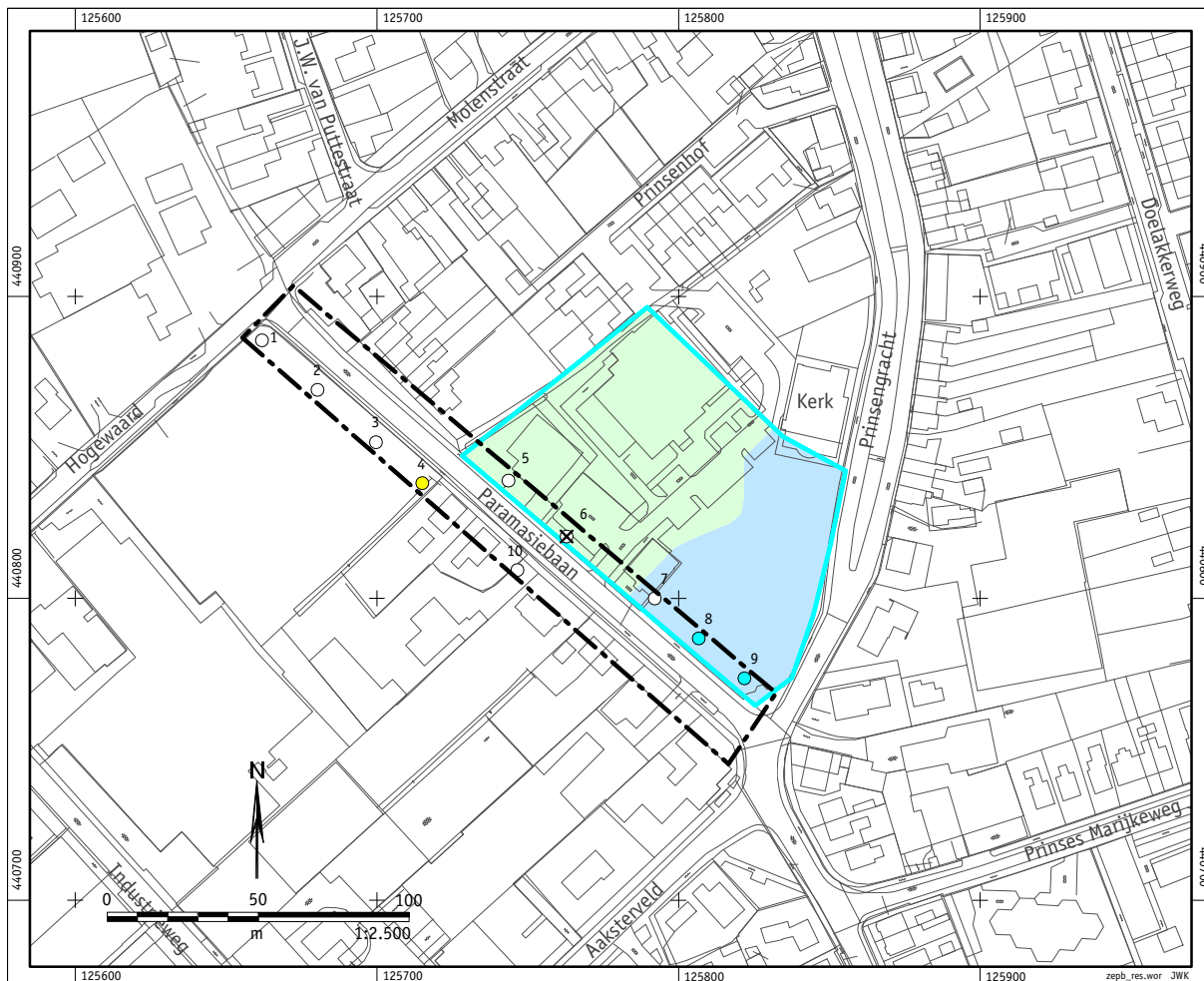
Bijlage 1. Boorbeschrijvingen.

Figuur 1. Ligging plangebied (zwarte, onderbroken lijn) met ARCHIS-waarnemingen (rood) geprojecteerd op de CHS (kaart 1a Archeologie, kenmerken).

Figuur 2. Ligging van het plangebied (onderbroken lijn) en omgeving op de kadastrale minuut uit 1822 (www.dewoonomgeving.nl).

Plangebied Paramasiebaan te Ameide Gemeente Zederik

Resultaten onderzoek

legenda

boringen

- boring
- boring met houtskool
- ⊗ boring met ondoordringbaar puin
- boring met geulafzettingen
- 10 boornummer

onderzoek Kluiving, 2003

- klei en veen op lagere stroomgordel
- zware komklei op verhoogde stroomgordel
- grens onderzoeksgebied Kluiving, 2003

overig

- grens plangebied

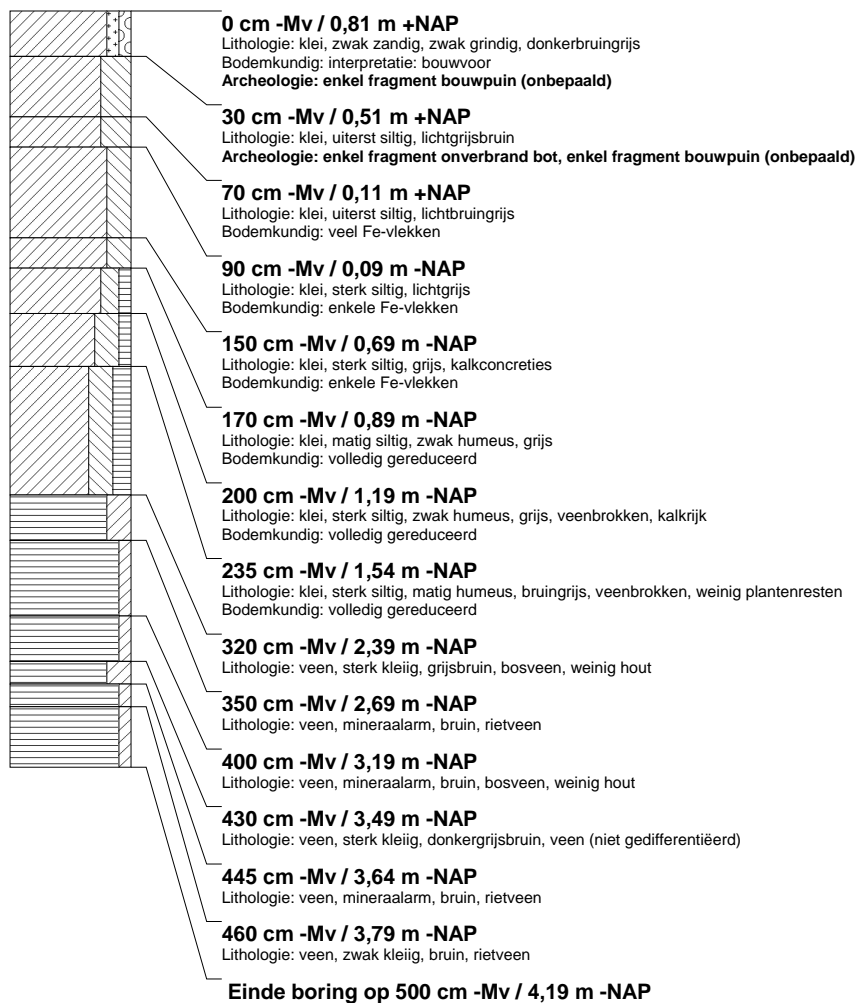
RAAP
2005

Figuur 3. Resultaten onderzoek.

Bijlage 1: Boorbeschrijvingen

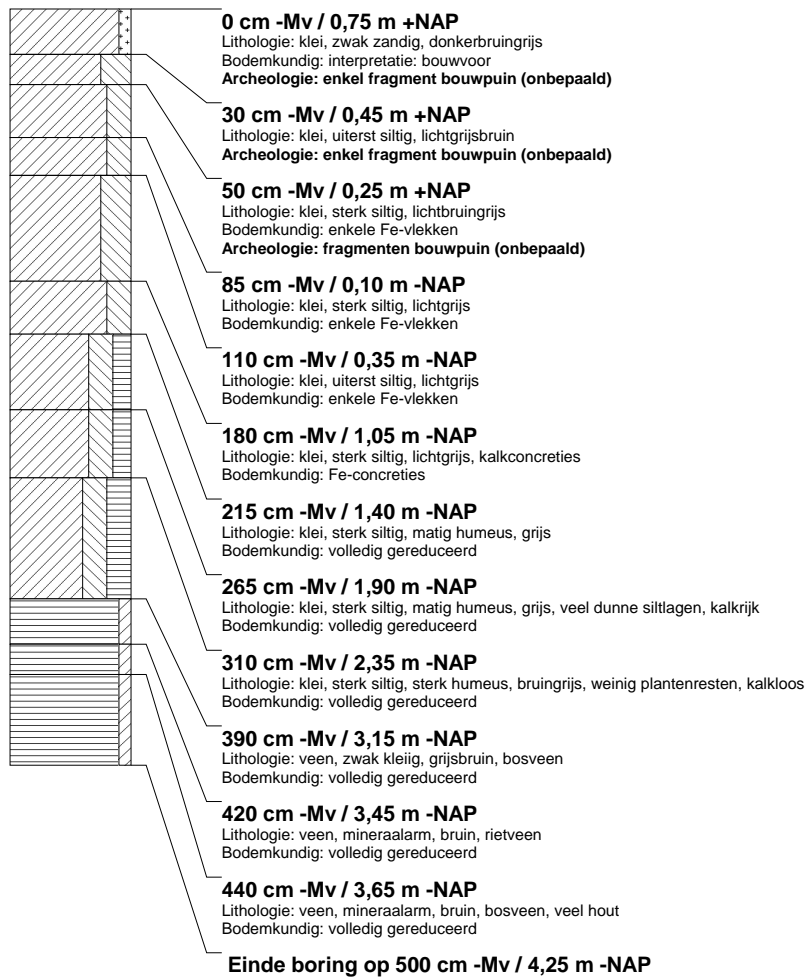
boring: ZEPB-1

datum: 30-11-2005, X: 125.661,91, Y: 440.885,49, precisie locatie: 1 dm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 38E, hoogte: 0,81, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: waterpas, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: boomgaard, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Zederik, opdrachtgever: Gemeente Zederik, uitvoerder: RAAP West

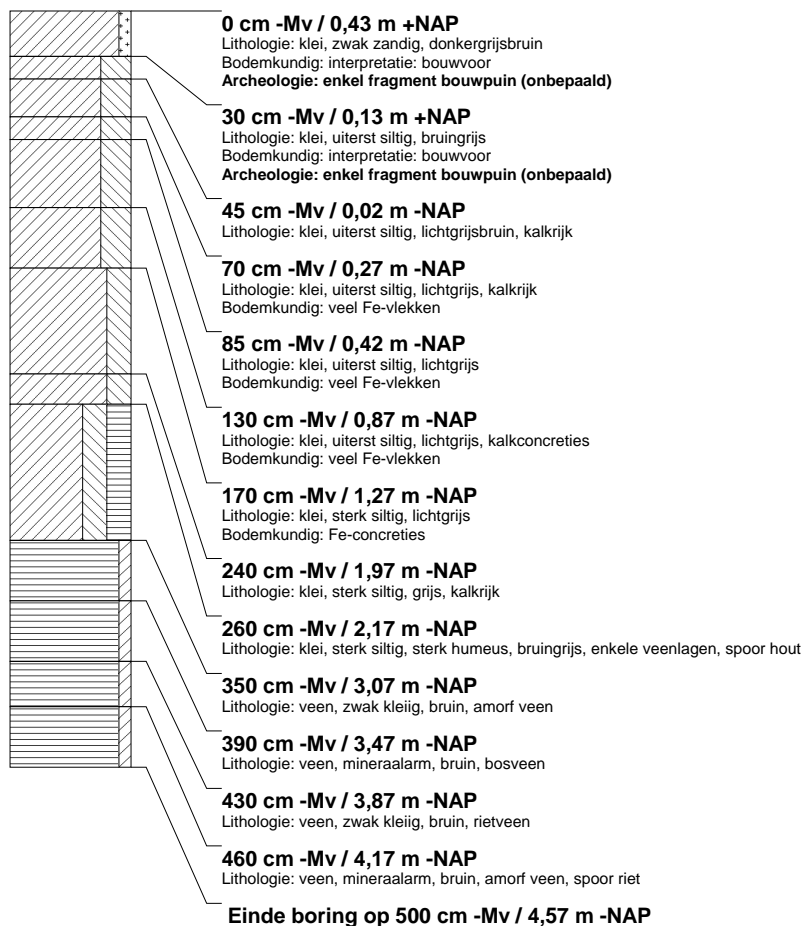
boring: ZEPB-2

datum: 30-11-2005, X: 125.680,32, Y: 440.869,15, precisie locatie: 1 dm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 38E, hoogte: 0,75, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: waterpas, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: boomgaard, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Zederik, opdrachtgever: Gemeente Zederik, uitvoerder: RAAP West

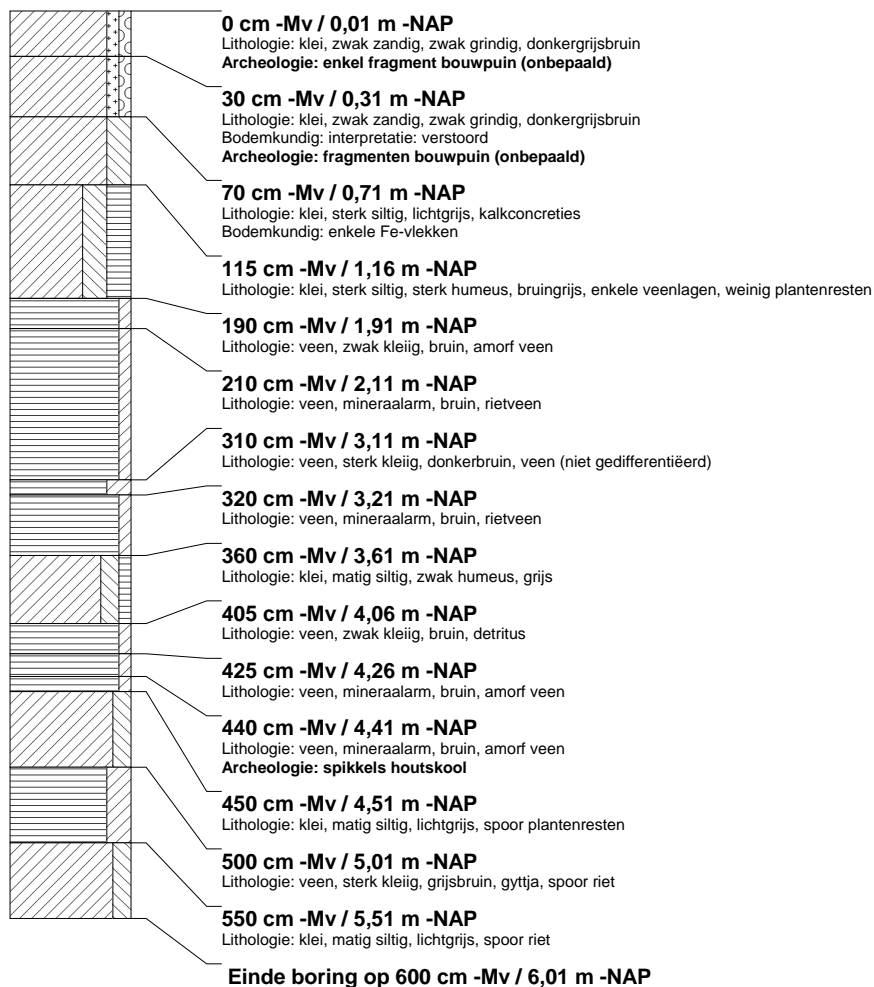
boring: ZEPB-3

datum: 30-11-2005, X: 125.699,68, Y: 440.851,80, precisie locatie: 1 dm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 38E, hoogte: 0,43, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: waterpas, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: boomgaard, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Zederik, opdrachtgever: Gemeente Zederik, uitvoerder: RAAP West

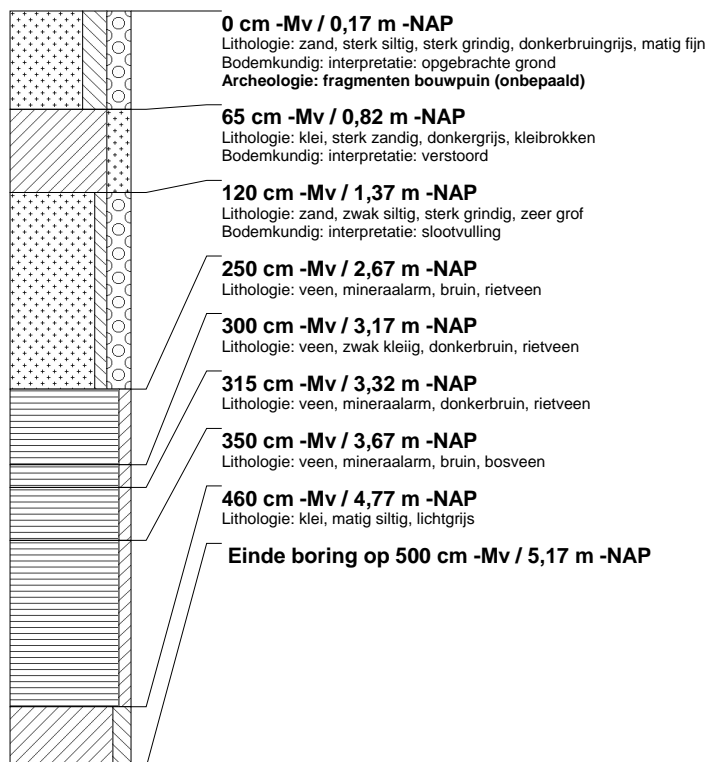
boring: ZEPB-4

datum: 30-11-2005, X: 125.717,07, Y: 440.836,36, precisie locatie: 1 dm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 38E, hoogte: -0,01, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: waterpas, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: boomgaard, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Zederik, opdrachtgever: Gemeente Zederik, uitvoerder: RAAP West

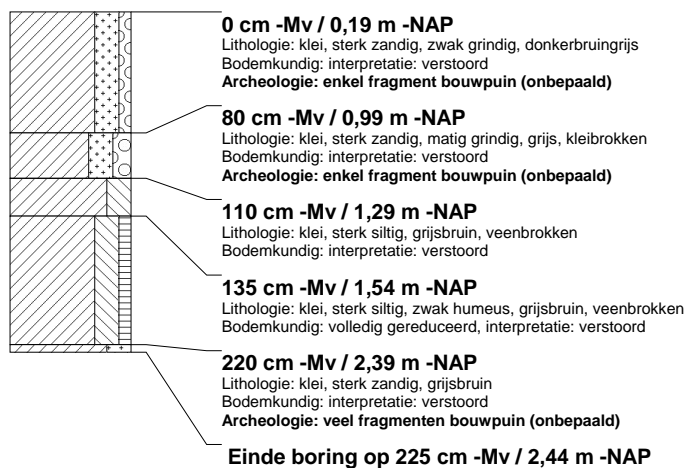
boring: ZEPB-5

datum: 30-11-2005, X: 125.743,64, Y: 440.839,05, precisie locatie: 1 dm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 38E, hoogte: -0,17, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: waterpas, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: boomgaard, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Zederik, opdrachtgever: Gemeente Zederik, uitvoerder: RAAP West

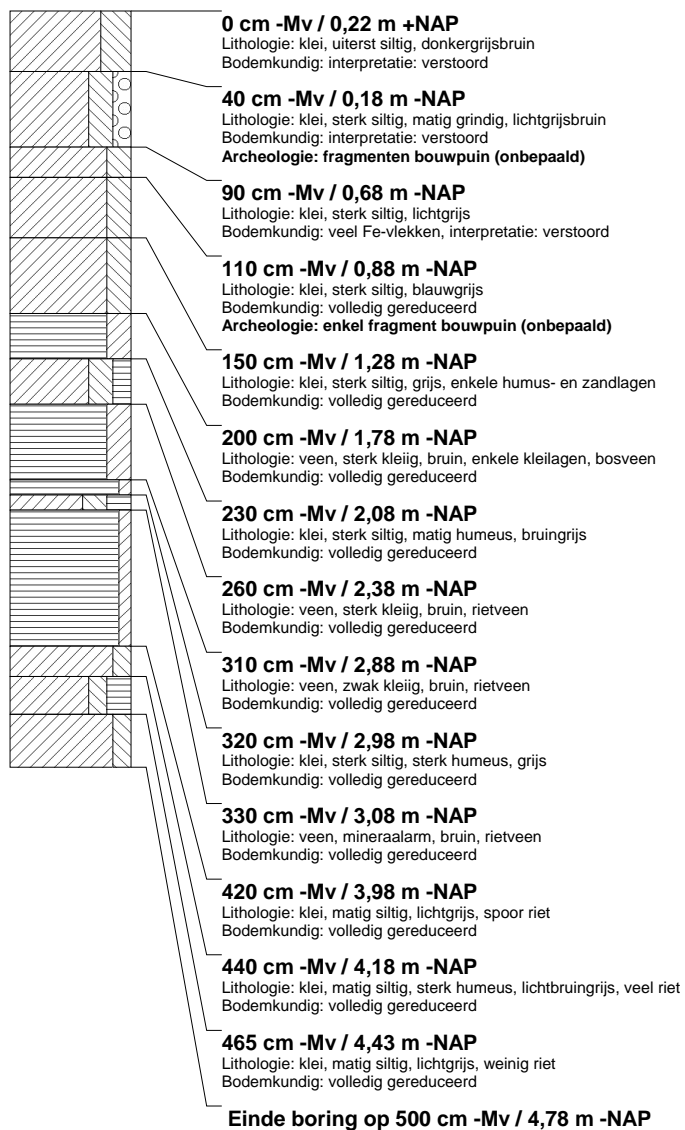
boring: ZEPB-6

datum: 30-11-2005, X: 125.762,89, Y: 440.820,53, precisie locatie: 1 dm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 38E, hoogte: -0,19, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: waterpas, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: boomgaard, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Zederik, opdrachtgever: Gemeente Zederik, uitvoerder: RAAP West

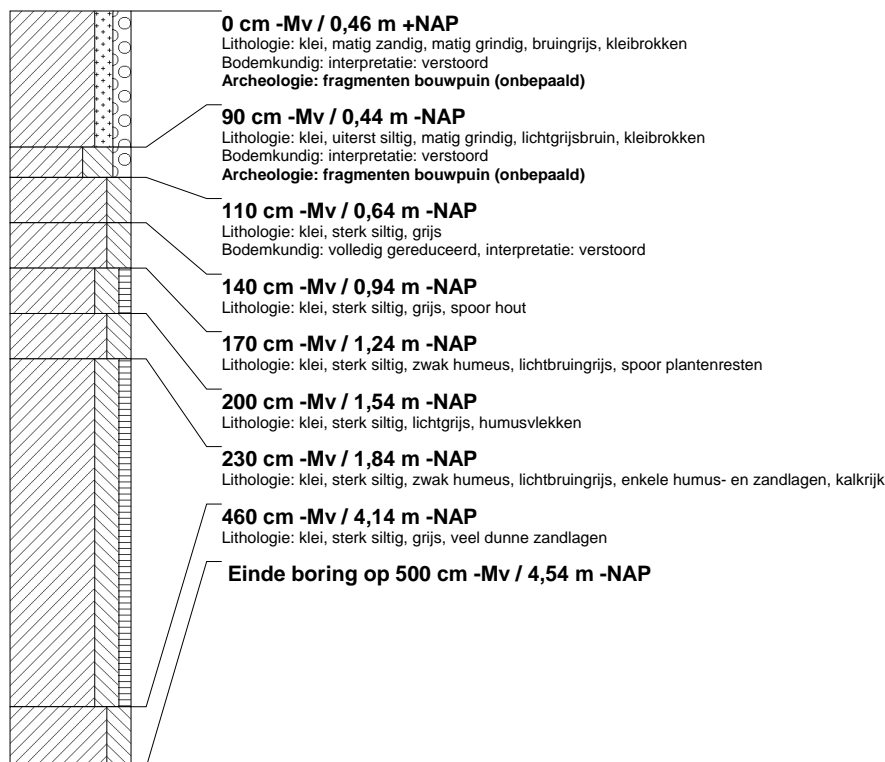
boring: ZEPB-7

datum: 30-11-2005, X: 125.792,06, Y: 440.800,01, precisie locatie: 1 dm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 38E, hoogte: 0,22, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: waterpas, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: boomgaard, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Zederik, opdrachtgever: Gemeente Zederik, uitvoerder: RAAP West

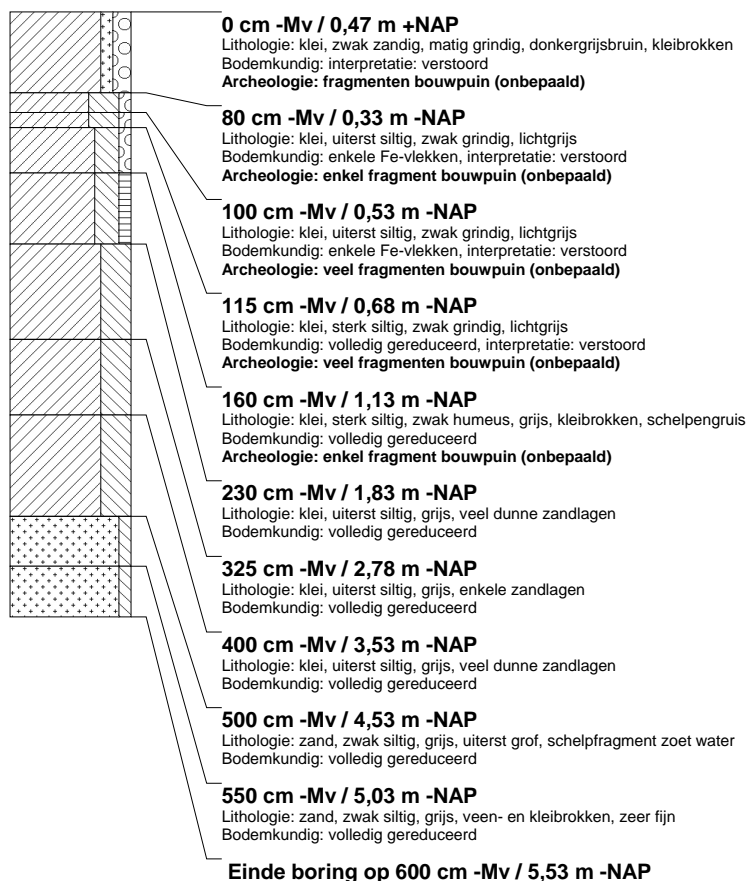
boring: ZEPB-8

datum: 30-11-2005, X: 125.806,67, Y: 440.786,79, precisie locatie: 1 dm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 38E, hoogte: 0,46, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: waterpas, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: boomgaard, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Zederik, opdrachtgever: Gemeente Zederik, uitvoerder: RAAP West

boring: ZEPB-9

datum: 30-11-2005, X: 125.821,86, Y: 440.773,50, precisie locatie: 1 dm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 38E, hoogte: 0,47, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: waterpas, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: boomgaard, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Zederik, opdrachtgever: Gemeente Zederik, uitvoerder: RAAP West

boring: ZEPB-10

datum: 30-11-2005, X: 125.746,57, Y: 440.809,41, precisie locatie: 1 dm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 38E, hoogte: -0,26, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: waterpas, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: boomgaard, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Zederik, opdrachtgever: Gemeente Zederik, uitvoerder: RAAP West

